

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО, ІНВЕСТИЦІЙНОГО, ІННОВАЦІЙНОГО ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З РЕСПУБЛІКОЮ БІЛОРУСЬ

O. Savytska,

Ph.D., Associate Professor of Department of Management, National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv, Ukraine

THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL, SCIENTIFIC, TECHNICAL, INVESTMENT, INNOVATION AND ENVIRONMENTAL-ECONOMIC COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE REPUBLIC OF BELARUS

Представлено результати моніторингу міжнародного науково-технічного, інвестиційного, інноваційного українсько-білоруського співробітництва. Висвітлено напрями еколого-економічної співпраці України та Республіки Білорусь на сучасному етапі їх науково-технічного розвитку. Відображено основні питання підвищення ефективності співробітництва України та Республіки Білорусь у напрямках взаємного інвестування, інноваційного та науково-технічного розвитку в контексті удосконалення еколого-економічного спрямування та міжнародного партнерства, а також реалізації спільних інвестиційних проектів. Запропоновано удосконалювати й формувати ефективний механізм взаємодії між зацікавленими установами освіти, науковими організаціями та промисловими підприємствами України і Республіки Білорусь у сфері освіти, науки, освоєння нових і високих технологій, реалізації спільних програм наукового розвитку, підготовки та комерціалізації інноваційних проектів й просуванні сучасних технологій і товарів на ринки високорозвинених країн світу і країн, що розвиваються.

The results of the monitoring of the international scientific, technical, investment, innovation of Ukrainian-Belarusian cooperation were suggested. Highlight areas of ecological and economic cooperation between Ukraine and the Republic of Belarus at the present stage of technological development were shown. The main issues of efficiency of cooperation between Ukraine and the Republic of Belarus in the direction of mutual investment, innovation and technological development in the context of improving the ecological and economic orientation and international partnerships and joint investment projects were reflected. It was proposed to improve and to create an effective mechanism of interaction between the interested educational institutions, research organizations and industrial enterprises of Ukraine and the Republic of Belarus in the field of education, science, the development of new and high technology, the implementation of joint programs of scientific development, preparing and commercialization of the innovative projects and the promotion of modern technologies and products to the markets of developed countries and developing countries of the world.

Ключові слова: науково-технічний розвиток, інвестиційне співробітництво, інноваційне співробітництво, еколого-економічне співробітництво України і Республіки Білорусь.

Key words: scientific and technical development, investment, innovation cooperation, ecological and economic cooperation between Ukraine and the Republic of Belarus.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний світовий розвиток міжнародних економічних відносин характеризується посиленням зв'язків і взаємодії між країнами, яке викликано потребою вирішення поставлених перед людством глобальних проблем таких, як проблеми економіки, екології, управління, міжнарод-

ного та науково-технічного співробітництва, міждержавної інноваційно-інвестиційної діяльності і т.д. Одним із стратегічних напрямів державної економічної політики є налагодження ефективного співробітництва з країнами Співдружності незалежних держав (СНД), адже товаровиробники України та СНД мають досвід кооперації та організації спільної виробничої діяльності та науково-технічного розвитку. Тому моніторинг стану розвитку міжнародного, науково-технічного, інвестиційного, інновацій-

ного та еколого-економічного співробітництва України з Республікою Білорусь є важливим й одночасно актуальним дослідженням у сучасних умовах інтеграції, глобалізації, розроблення антикризових моделей соціо-еколого-економічного розвитку на принципах ноосферної економіки, а також розвитку взаємопов'язаних і взаємозалежних економік, що функціонують за єдиними об'єктивними законами ринку та світової економіки в цілому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Фундаментальні теоретичні та емпіричні дослідження інноваційного розвитку соціально-економічних систем відображені у працях таких зарубіжних учених, як М. Абрамовіч, Ф. Агійон, А. Дагаєв, Дж. Гроссман, М. Йошино, М. Кітінг, Н. Кондрат'єв, А. Кляйнкнехт, А. Лінк, Ч. Макміллан, Г. Менш, П. Ромер, Р. Солоу, Я. Тімберген, К. Фрімен, Р. Харрод, П. Хоувіт, Е. Хелпмен, Й. Шумпетер. У роботах А. Брандербурґера, П. Бакалі, О. Віл'ямса, С. Галландера, Д. Даннінга, Е. Остера, С. Прахалада, С. Рангана, М. Стопера, Ш. Тацуно, Дж. Хагедурна, Ф. Хайека, Г. Хамела. Розкрито роль співробітництва у підвищенні конкурентоспроможності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

Проблема інтернаціоналізації науково-технічної сфери знайшла своє відображення у дослідженнях провідних українських науковців Л. Антонюк, В. Гейця, В. Гальчинського, Л. Гальперіної, В. Дергачової, М. Лізанець, Д. Лук'яненка, В. Новицького, Є. Панченка, Ю. Пахомова, А. Поручника, А. Румянцева, В. Савчука, В. Сіденка, С. Соколонка, А. Філіпенка, В. Чужикова, А. Чухна, І. Школи, Т. Щедріної, Т. Черницької та інших.

Не дивлячись на значний доробок із даного напрямку, невирішеним залишається досить широкий спектр проблем. Однією з найактуальніших є проблема розбудови національної інноваційної системи та її інтеграція у глобальну систему через механізми здійснення ефективного міжнародного науково-технічного співробітництва [1].

Концептуальні засади міжнародної економічної інтеграції України, її секторально-регіональних компонентів висвітлено у працях О. Білоруса, В. Будкіна, О. Власюка, З. Варналія, А. Гальчинського, В. Гейця, І. Гладій, Я. Жаліла, Д. Лук'яненка, А. Мельник, В. Новицького, Ю. Пахомова, С. Писаренко, А. Поручника, Є. Савел'єва, О. Сохацької, А. Філіпенка, В. Чужикова та ін.

Науково-прикладні засади співпраці кооперативних організацій як ефективного напрямку міжнародної соціально-економічної інтеграції та невід'ємного елемента світового господарства досліджуються С. Адамкою, Дж. Бірчолом, Р. Девісом, Д. Маврогіанісом, Я. Макферсоном, Х. Мюнкнером, І. Фішером, І. Юхашем, Н. Федоришиною [2] та ін. Сутнісні характеристики кооперації, її соціально-економічний зміст та специфічні організаційні форми і моделі розкриті у працях М. Баліна, Ш. Жіда, М. Кондрат'єва, Р. Оуена, Ф. Райффайзена, М. Туган-Барановського, Д. Чаянова та ін. Важливі аспекти адаптації кооперативного сектора до ринкових умов висвітлені вітчизняними дослідниками кооперації М. Аліманом, В. Андрійчуком, В. Апоп'єм, С. Бабенком, Г. Башняниним, Я. Гончаруком, В. Зіновчуком, С. Злупком, А. Мокієм, С. Семівим, В. Сторожук та ін. [2].

Суттєвою перепорою в розвитку двосторонніх українсько-білоруських економічних зв'язків є недосконалий організаційно-економічний механізм, що зумовлює необхідність ретельного вивчення й проведення глибоких наукових досліджень в сфері пограничних зовнішньоеко-

номічних відносин. Дана проблема досліджувалася у працях відомих економістів В. Андрійчука, О. Білоруса, В. Будкіна, І. Бураковського, С. Войтка, А. Гальчинського, В. Гейця, В. Губенка, М. Дудченка, С. Захаріна, Г. Климка, В. Комарова, Л. Кузнєцової, В. Кузьменка, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, А. Мокія, В. Новицького, Ю. Пахомова, О. Плотнікова, А. Поручника, С. Слишової, А. Філіпенка, Г. Шагалова, М. Шевчик та політиків А.К. Кінаха, В.П. Семиноженка та ін. Наукові праці цих вчених і політиків є суттєвим внеском до теоретично-практичного обґрунтування основ сучасних зовнішньоекономічних відносин. Разом з тим проблема зовнішніх економічних зв'язків між Україною і Республікою Білорусь вимагає більш поглибленого її науково-методичного обґрунтування та конструктивного вирішення питань розвитку ефективних форм співробітництва [3].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

З урахуванням сучасних геоекономічних реалій зростають роль та значення формування й реалізації ефективної інвестиційної взаємодії між товаровиробниками України та Республіки Білорусь.

Вважається за необхідне навести результати моніторингу міжнародного науково-технічного, інвестиційного, інноваційного українсько-білоруського співробітництва, висвітлити напрями еколого-економічної співпраці України та Республіки Білорусь на сучасному етапі їх науково-технічного розвитку, представити основні питання підвищення ефективності співробітництва України та Республіки Білорусь у напрямках взаємного інвестування, інноваційного та науково-технічного розвитку в контексті удосконалення еколого-економічного спрямування та міжнародного партнерства, а також реалізації спільних інвестиційних проектів. Окреслити основні напрями удосконалення й формування ефективного механізму взаємодії між зацікавленими установами освіти, науковими організаціями та промисловими підприємствами України і Республіки Білорусь у сфері освіти, науки, освоєння нових і високих технологій, реалізації спільних програм наукового розвитку, підготовки та комерціалізації інноваційних проектів й просуванні сучасних технологій і товарів на ринки високорозвинених країн світу і країн, що розвиваються.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Республіка Білорусь була і залишається стратегічним економічним партнером України в багатьох сферах: енергетиці, машинобудуванні, агропромисловому комплексі, науково-технічній сфері. В повній мірі питання підвищення ефективності співробітництва України та Республіки Білорусь стосується і сфери взаємного інвестування. Як зазначає С. В. Захарін, "важливим завданням сучасної економічної політики є активізація інвестиційного співробітництва українських та білоруських суб'єктів господарювання" [4].

Окремі напрацювання в цій сфері обмежуються або комплексними роботами, де розглядаються лише фрагментарні аспекти українсько-білоруського співробітництва [5, 6, 7], або науковими доповідями" [8, 9, 10].

Станом на 01.01.2011 р. Республіка Білорусь інвестувала в економіку України 43,74 млн дол. США, що становить 0,1% у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій в економіку України (рис. 1).

Станом на 01.01.2011 р. резидентами України інвестовано 4,09 млн дол. США в економіку Білорусі, що ста-

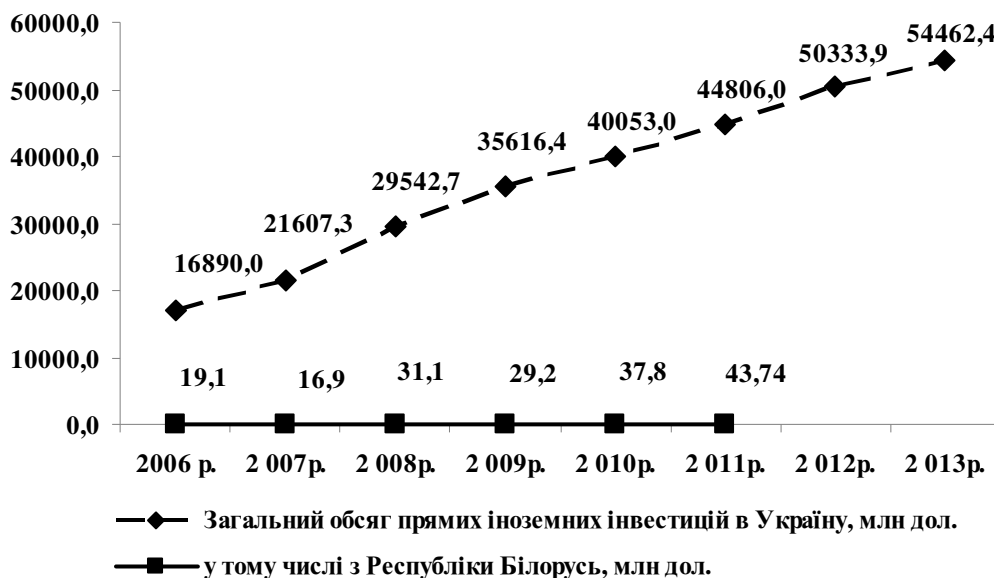

Рис. 1. Динаміка загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну, у тому числі з Республіки Білорусь за 2006—2013 рр. (станом на початок кожного року)*

* — за 2012—2013 рр. — дані відсутні.

Джерело: [12, 13].

новить 0,1% від загального обсягу інвестицій з України. Протягом 2010 р. відбувся відтік інвестицій з України до Білорусі обсягом 644,3 тис. дол. США [11].

Згідно з даними Державної служби статистики України серед торгових партнерів України, Республіка Білорусь за підсумками 2013 р. зайняла 2 місце серед країн СНД (після Російської Федерації) і 6 місце — серед країн світу. Зовнішньоторговельний оборот товарами між Україною та Республікою Білорусь (млн дол. США) представлено в таблиці 1 [12, 13].

За січень — липень 2013 р. загальний товарообіг товарами з Республікою Білорусь склав 3250,8 млн дол. США і зменшився порівняно з січнем — липнем 2012 р. на 941,7 млн дол. США або на 22,5 %.

Експорт товарів за січень — липень 2013 р. склав 1174,5 млн дол. США і зменшився по відношенню до січня — липня 2012 року на 27,1 млн дол. США або на 2,3 %.

У січні — липні 2013 року імпорту товарів з Республіки Білорусь в Україну склав 2076,3 млн дол. США і зменшився по відношенню до січня — липня 2012 року на 914,6 млн дол. США або на 30,6 %.

Станом на 1 липня 2013 обсяг українських інвестицій в економіку Республіки Білорусь склав 5,3 млн дол. США, що на 1,8 % більше, ніж за січень — липень 2012 р.

Республіка Білорусь, станом на 1 липня 2013 року, інвестувала в економіку України 83,6 млн дол. США, що на 23,7 % більше відповідного періоду попереднього року.

Таблиця 1. Динаміка зовнішньоторговельного обігу товарами між Україною та Республікою Білорусь за 2005—2013 рр. (млн дол. США)

Показник	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Експорт	939,3	1280,6	1642,1	2228,0	1343,8	2030,9	2 076,98	2369,7	2104,7
Імпорт	963,8	1282,2	1480,5	2864,4	1736,1	2630,8	4 290,98	5151,8	3704,7
Зовнішньоторговельний оборот	1903,1	2562,8	3122,6	5092,4	3079,9	4661,7	6 367,96	7521,6	5809,4

Джерело: [12, 13].

За 2013 рік загальний товарообіг товарами з Республікою Білорусь склав 5809,4 млн дол. США і зменшився порівняно з 2012 р. на 1712,2 млн дол. США, або на 22,8 % [12, 13].

Експорт товарів і послуг за 2013 рік склав 2104,6 млн дол. США і зменшився по відношенню до 2012 р. на 265,1 млн дол. США, або на 11,2 % [12, 13].

Імпорт товарів і послуг у 2013 році склав 3704,7 млн дол. США і зменшився по відношенню до 2012 р. на 1447,11 млн дол. США, або на 28,1 % [12, 13].

Сальдо для України за 2013 рік склалося негативним — 1600,12 млн дол. США [12, 13].

Як визначає С.В. Захарін, "з метою активізації інвестиційного співробітництва між Україною та Республікою Білорусь вищим органам державної влади необхідно ініціювати внесення змін до нормативно-правової бази України, державних і регіональних програм соціально-економічного розвитку. Зокрема, видається за доцільне [4]:

1) ініціювати додаткові двосторонні консультації з широкого кола питань активізації двостороннього співробітництва;

2) для підвищення ефективності реалізації спільних інвестиційних проектів на офіційних веб-сторінках обласних, районних, міських державних адміністрацій розмістити перелік та умови відповідних інвестиційних проектів і програм, які можуть бути цікавими потенційним іноземним інвесторам, а також програм технічної допомоги, регіональні стратегії розвитку транскордонного співробітництва;

3) через мережу дипломатичних і консульських установ України в країнах-сусідах (зокрема, у Польщі та Білорусі) поширювати інформацію про проекти в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства з метою пошуку потенційних інвесторів;

4) підвищити рівень забезпеченості органів місцевого самоврядування спеціалістами з питань транскордонного співробітництва та залучення іноземних інвестицій;

5) розробити й запровадити ефективну, прозору систему моніторингу та оцінки українсько-білоруських проектів, що реалізуються;

6) посилити економічну спрямованість українсько-білоруського інвестиційного співробітництва в рамках міждержавних та міжурядових комісій, зокрема у сфері інноваційно-технологічної діяльності, орієнтуючись на список довготермінових пріоритетів розвитку;

7) із залученням системних інвесторів, науковців та експертів

провести аудит "інвестиційних бар'єрів", і усунути їх шляхом внесення змін до відповідних нормативно-правових актів".

Перспективами подальших стосунків у сфері міжнародного інвестиційного співробітництва у подальшому, на думку Захаріна С.В., має бути розроблена методологія відбору перспективних інвестиційних проектів, які можуть бути реалізовані в рамках українсько-білоруського економічного співробітництва [4].

Перспектива залучення в Україну інвестицій з Білорусі з метою реалізації довгострокових проектів саме інвестування у інноваційну діяльність та технологічний розвиток значною мірою залежить від рівня взаєморозуміння між українським та білоруським урядами [6].

На основі дипломатичних відносин між Україною і Республікою Білорусь створена договірно-правова база, що складає 194 міжнародних документи. Також на міждержавному рівні триває узгодження низки інших міжурядових угод, у тому числі й таких, що стосуються міжнародного науково-технічного співробітництва. Прикладом тому є підписання 5 вересня 2013 р. угоди про співробітництво в галузі ядерної та радіаційної безпеки Міністерством з надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь та Державною інспекцією ядерного регулювання України, де представники країн домовилися здійснювати двостороннє співробітництво в галузі безпечного використання атомної енергії та оцінки безпеки об'єктів, проводити науково-дослідні роботи (у зв'язку із будівництвом атомної станції в Республіці Білорусь обговорювались питання ядерної безпеки) [14].

Вважається, що основа науково-технічного та інноваційного співробітництва України з Білоруською стороною базується на взаємостосунках та договірних відносинах із державними установами цих країн, науковими та іншими організаціями, якими є: Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України (діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство освіти і науки України), Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут" (м. Київ, Україна), Науковий парк "Київська політехніка" (м. Київ, Україна), Національна академія наук Білорусі, Державний комітет з науки і технологій Республіки Білорусь, Білоруський національний технічний університет (м. Мінськ, Республіка Білорусь), Білорусько-Український центр науково-технічного та інноваційного співробітництва (м. Київ, Україна), Білоруський інноваційний фонд; Республіканський центр трансферу технологій, Парк високих технологій; Республіканське інноваційне унітарне підприємство "Науково-технологічний парк БНТУ "Політехнік" (м. Мінськ, Республіка Білорусь) та інші.

За результатами моніторингу діяльності зазначених вище наукових й державних установ і організацій автором статті визначено основні напрями розвитку науково-технічного, інвестиційного та інноваційного співробітництва України з Республікою Білорусь, які умовно поєднані у такі складові: економічна, науково-технічна (енергетичного спрямування); транзитна; законодавчо-правова; екологічна, інформаційна та глобальна. В контексті розвитку міжнародного співробітництва у сфері науково-технічного, інноваційного та еколого-економічного розвитку Національним технічним університетом України, Корпорацією "Науковий парк "Київська політехніка" та Білорусько-Українським центром науково-технічного та інноваційного співробітництва при підтримці Держінформнауки України [15] здійснено підтримку українського пор-

талу з питань співробітництва з Республікою Білорусь (www.buc.kpi.ua), яка спрямована на забезпечення формування ефективного механізму взаємодії між зацікавленими установами освіти, науковими організаціями та промисловими підприємствами України та Республіки Білорусь у сфері освіти, науки, освоєння нових і високих технологій, реалізації спільних програм, проектів та просуванні сучасних технологій і товарів на ринки України, Республіки Білорусь і третіх країн.

Таким чином, міжнародне співробітництво України з Білоруссю виступає досить важливим елементом здійснення структурної перебудови економік країн [7], що спроможне підвищити рівень привабливості інвестиційного клімату кожної з цих країн, сприяти інтеграції та розвитку міжнародного науково-технічного та інноваційного співробітництва у світовому просторі, удосконалювати антикризові моделі соціо-еколого-економічного розвитку на принципах ноосферної економіки, а також розвивати взаємопов'язані та взаємозалежні економіки країн світу в умовах глобалізації.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Досліджено стан міжнародного науково-технічного співробітництва України з Республікою Білорусь на засадах формування договірно-правових і дипломатичних відносин в науково-технічній та інноваційній сферах. Проведено аналіз зовнішньоекономічної діяльності України, Білорусі та інших країн СНД, за результатами якого визначено, що Україна є одним із основних стратегічних торговельних партнерів Білорусі.

Визначено основні напрями розвитку науково-технічного, інвестиційного та інноваційного співробітництва України з Республікою Білорусь, які умовно поєднані у такі складові: економічна, науково-технічна (енергетичного спрямування); транзитна; законодавчо-правова; екологічна, інформаційна та глобальна.

Основні напрями подальшого наукового дослідження планується розвинути на засадах формування інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку міжнародного науково-технічного та інноваційного співробітництва України з Республікою Білорусь та інших країн СНД, розробити теоретико-практичні рекомендації підвищення рівня їх міжнародної конкурентоспроможності, дослідити основні напрями удосконалення антикризових моделей соціо-еколого-економічного розвитку на принципах ноосферної економіки в умовах глобалізації.

Література:

1. Черницька Т.В. Міжнародне науково-технічне співробітництво в умовах глобалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.02 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини" / Черницька Т.В.; ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". — Київ, 2009. — 20 с.
2. Федоришин Н.Ю. Міжнародне співробітництво кооперативних організацій у процесі європейської інтеграції України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.02 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини" / Федоришин Н.Ю.; Тернопільський національний економічний університет. — Тернопіль, 2007. — 20 с.
3. Слишова С.О. Основні домінанти та особливості поглиблення економічних зв'язків між Україною і Респуб-

лікою Білорусь: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.05.01 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини" / Слишова С.О.; Українська академія зовнішньої торгівлі. — Київ, 2002. — 20 с.

4. Захарін С.В. Проблеми і перспективи інвестиційного співробітництва України з Республікою Білорусь [Електронний ресурс] / С.В. Захарін // Вісник Хмельницького національного університету. — 2010 (Економічні науки). — № 6, Т. 4. — С. 290—294. — Режим доступу до журн.: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Vchnu_ekon/2010_6_4/290-294.pdf. — Назва з екрану.

5. Україна на шляху європейської інтеграції. — К.: Міністерство економіки України, 2000 р. — 236 с.

6. Гальчинський А.С. Інноваційна стратегія українських реформ / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.К. Кінах, В.П. Семиноженко. — К.: Знання України, 2002. — 306 с.

7. Комаров В. Інвестиції в СНД / В. Комаров // Економіка України. — 2006. — № 2. — С. 74—81.

8. Національний інститут стратегічних досліджень: "Проблеми і перспективи реалізації програми добросусідства "Польща-Білорусь-Україна 2007-2013" [Електронний ресурс] / — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Jul2010/01.htm>. — Назва з екрану.

9. Національний інститут стратегічних досліджень: "Можливості розвитку тристоронньої співпраці між ЄС, Україною та Республікою Білорусь в рамках ініціативи ЄС "Східне партнерство" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/june2009/19.htm>. — Назва з екрану.

10. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України: "Політика сусідства ЄС: засоби підвищення ефективності співробітництва України, Білорусі та Польщі у сфері зовнішньої торгівлі". [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/monitor/juli08/04.htm>. — Назва з екрану.

11. Стан інвестиційного співробітництва України з Республікою Білорусь (2010 р.) [Електронний ресурс] / Білорусь. Пізнай світ разом з нами. — Режим доступу: <http://svit.ukrinform.ua/Bilorus/bilorus.php?menu=economy>. — Назва з екрану.

12. Про стан торговельно-економічного співробітництва України з Республікою Білорусь за 2013 рік (Посольство України в Республіці Білорусь. Україна та Білорусь. Торговельно-економічне співробітництво. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Білоруссю) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://belarus.mfa.gov.ua/ru/ukraine-by/trade>. — Назва з екрану.

13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

14. Начальник Департаменту з ядерної та радіаційної безпеки міністерства з надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь Ольга Луговська: Україна допоможе Білорусі в галузі ядерної та радіаційної безпеки (05.09.2013 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/ukraiina_dopomoge_bilorusi_v_galuzi_yadernoi_ta_radiatsiyanoi_bezpeki_1860807. — Назва з екрану.

15. Білорусько-Український центр науково-технічного та інноваційного співробітництва [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.buc.kpi.ua>. — Назва з екрану.

References:

1. Chernytska, T.V. (2009), "International scientific and technical cooperation in the context of globalization", Ph.D. Thesis, World Economy and International Economic Relations, Vadym Hetman Kyiv National University of Economics, Kyiv, Ukraine.

2. Fedoryshyn, N.Yu. (2007), "International collaboration of co-operative organizations in the process of European integration of Ukraine", Ph.D. Thesis, World Economy and International Economic Relations, Ternopil National University of Economics, Ternopil, Ukraine.

3. Slyshova, S.O. (2002), "The main dominants and special features of extending economic relations between Ukraine and Republic of Belarus", Ph.D. Thesis, World Economy and International Economic Relations, Ukrainian Academy of Foreign Trade, Kyiv, Ukraine.

4. Zakharin, S.V. (2010), "Problems and prospects of investment cooperation between Ukraine and Republic of Belarus", Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu (Ekonomichni nauky), vol. 6, no. 4, pp. 290—294.

5. Ministry of Economics of Ukraine (2000), Ukraine towards European integration, Ministry of Economics of Ukraine, Kyiv, Ukraina.

6. Hal'chyns'kyj, A.S. Heiets', V.M. Kinakh, A.K. and Semynozhenko, V.P. (2002), Innovatsijna stratehiya ukrains'kykh reform [Innovation Strategy of Ukrainian reforms], Znannia Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

7. Komarov, V. (2006), "Investment in Independent States", Ekonomika Ukrainy, vol. 2, pp. 74—81.

8. The National Institute for Strategic Studies (2010), "Problems and prospects of implementation of the program of good neighborliness "Poland-Belarus-Ukraine 2007—2013", available at: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Jul2010/01.htm> (Accessed 20 December 2013).

9. The National Institute for Strategic Studies (2009), "Opportunities for the development of trilateral cooperation between the EU and Ukraine and the Republic of Belarus in the framework of the EU "Eastern Partnership", available at: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/june2009/19.htm> (Accessed 20 December 2013).

10. The National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine (2008), "European Neighbourhood Policy: means of enhancing of cooperation between Ukraine, Belarus and Poland in the field of foreign trade", available at: <http://www.niss.gov.ua/monitor/juli08/04.htm>, (Accessed 20 December 2013).

11. Ukrinform (2010), "State investment cooperation between Ukraine and the Republic of Belarus", available at: <http://svit.ukrinform.ua/Bilorus/bilorus.php?menu=economy>, (Accessed 10 January 2014).

12. Embassy of Ukraine in the Republic of Belarus (2014), "On the state of trade and economic cooperation between Ukraine and the Republic of Belarus in 2013", available at: <http://belarus.mfa.gov.ua/ru/ukraine-by/trade> (Accessed 10 January 2014).

13. State Statistics Service of Ukraine (2014), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 10 January 2014).

14. Head of Department of Nuclear and Radiation Safety of the Ministry of Emergency Situations of the Republic of Belarus (2013), "Ukraine will help Belarus in the field of nuclear and radiation safety", available at: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/ukraiina_dopomoge_bilorusi_v_galuzi_yadernoi_ta_radiatsiyanoi_bezpeki_1860807 (Accessed 10 January 2014).

15. Belarusian-Ukrainian center of scientific, technological and innovation cooperation (2014), available at: <http://www.buc.kpi.ua> (Accessed 10 January 2014).

Стаття надійшла до редакції 07.03.2014 р.